

هستی‌شناسی و آسیب‌شناسی ان‌جی‌اوها

عکس: سمن‌ساز

یادداشت

رویکردهای متفاوت به فعالیت‌های داوطلبانه

یک معضل اجتماعی را نیز داشته باشند. هر چند باید توجه داشت بازاریابی اجتماعی برخلاف بازاریابی اقتصادی اهداف بلندمدت را هدف قرار می‌دهد. در بسیاری از موارد، به‌خصوص در بازاریابی‌های سیاسی و انتخاباتی که مضامین سیاسی به وفور استفاده می‌شود، استفاده از انواع روش‌های بازاریابی‌های اجتماعی امری معمول است و برای تفهیم برنامه‌های کاندیدای مشخص، از شعارهای فراوان اجتماعی استفاده می‌شود.

وجهات اجتماعی در خیریه

حتی فعالیت‌های داوطلبانه نیز رنگ‌بوی حرفه‌ای تر و البته با نگاه آینده‌نگر تر در متولیان آن یافته است. کم‌کم طیف بزرگی از داوطلبان می‌خواهند از شمایل کار بآئنی کردن به‌دراپند و در کنار جمعی فعالیت کنند که کار موثرتری می‌کند. داوطلبان نسبت به گذشته کم‌حصول‌تر و پرتوقع‌ترند. حامیان از حمایت‌های فله‌ای پرهیز می‌کنند، در این مینان گروه‌هایی که به دلایل مختلف ساخته شدند تا از اعتماد مردم سوء یا حتی سوءاستفاده کنند نیز دیوار بی‌اعتمادی را بلندتر کردند. سوءجوبی افرادی که از جایگاه اجتماعی و مسئولیتی برخوردار نیستند برای به‌دست آوردن تأیید مردمی و به قول عوام کف و سوسوت و هورا از کمترین زمان و بیشترین تأثیرگذاری که حضور به اسم خیریه مخصوصا در سال‌های اخیر کمک‌رسانی‌های هیأتی در آسیب‌های اجتماعی شده است، افرادی که گاها از کمترین سلامت روحی و روانی برای مواجهه با آسیب‌دهندهای اجتماعی برخوردارند، با عناوین مدیر و مسئول و لیدر از عواطف و احساسات مردمی با تهییج آنها در رسیدن به مقاصد خود استفاده می‌کنند. کما این که گاها خیری فدای خیر دیگر شده است یا باوجود نیت اولیه برای کمک‌رسانی به دلیل خراج از چارچوب بودن مسیر کمک‌رسانی تبدیل به آسیب‌رسانی شده است.

اثرگذاری در افکار عمومی برای تثبیت مدیران دولتی یا نامزدهای انتخاباتی در جایگاه‌های سیاسی و اجتماعی

زمن‌زمن‌های جایه‌جایی مدیران بخش‌های دولتی فرصت خوبی برای آمایش‌های مدت‌دار در کمک‌رسانی و به هنر دادن بیت‌المال به اسم امور خیریه و در واقع برای سودجویی در جلب نظر عوام و البته فرصت‌سازی مدیران قید شده است. جریان‌های سیاسی و نامزدها قبل از هر انتخاباتی برای ترویج نگرش سیاسی خود در جامعه رسوخ در اصناف و ان‌جی‌او یا همان سازمان‌های مردم‌نهادی دارد که در حوزه خیریه غیرسیاسی از جمله اجتماعی، محیط‌زیست، فرهنگی و... فعالیت می‌کنند. البته این فعالیت‌ها بیشتر از این که گره‌گشایی کار اصناف و حوزه‌های کاری سازمان‌های مردم‌نهاد باشد، مشکلی بر مشکلات اجتماعی می‌افزاید و بیشتر این ظرفیت‌ها را به ابزاری برای پیشبرد اهداف سیاسی نامزدها بدل می‌سازد.

بعد از این که اصناف مختلف از جمله پزشکان، معلمان و کارگران و ان‌جی‌اوهایی مختلف مردم سوءاستفاده سیاسی و انتخاباتی قرار گرفتند و با سیاسی‌سازی کاری و ایجاد اجتماعات اعتراضی اهداف اصلی این اصناف فراموش شد، حالا به نظر می‌رسد نوبت امور خیریه و ورود به آسیب‌های اجتماعی است که به‌عنوان ابزار سیاسی مورد سوءاستفاده در انتخاباتی قرار بگیرند. متأسفانه استفاده ابزاری از دست‌رسی به منابع تبلیغاتی و رسانه‌ای شبکه‌های اجتماعی وسیع خیریه فعال و دلسوز که در انزوا و دور از هیاهو به کمک آسیب‌دهندها متأسفانه تا به موسسات مطرح که به یمن حضور در جمعی غیر از خیرین و داوطلبان رسانه‌ای شناسن حضور در اجتماعات وسیع‌تر و صد البته معرفی صریح‌تر را دارند، ایجاد کرده است.

فعالیت اجتماعی و انسان‌دوستانه در ایران فقط انگیزه لازم ندارد، نقش آهنین و دل‌پولادین می‌خواهد برای پیش رفتن و پیش بردن هدف. پیش از آن که بخوانید به‌خودتان بقبولاید که آماده‌گام نهان در این مسیر هستید یا نه اول حوزه آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی (اعم از حقوق زنان و کودکان و محیط‌زیست و...) شناسن کمتری برای این اندازه حمایت وجود دارد. مردم هر روز کم‌اعتمادتر می‌شوند. هر روز دقیق‌تر هم می‌شوند. آنها می‌خواهند بدانند که چه نهادهایی با چه سازوکاری و چگونه بر گروه هدف اثر می‌گذارد. ندوبه تعبیر دقیق‌تر می‌خواهند بدانند پولی که می‌دهند چگونه هزینه می‌شود.

سمیرا مهدوی

فعال اجتماعی در حوزه زنان و کودکان آسیب

ان‌جی‌او یک سازمان غیردولتی و غیرانتفاعی است. نه وابسته به دولت است و نه اثری از حاکمیت درون آن پیدا می‌شود. نه بودجه‌ای از دولت به صورت رسمی می‌گیرد ولی دارای اساسنامه مدون است و تشکیلاتش از قبل ثبت شده. یکی از مهم‌ترین خصوصیات ان‌جی‌او داوطلبانه بودن آن است که با توجه به نیاز جامعه ایجاب می‌شود.

چند نفر دور هم جمع می‌شوند و به این نتیجه می‌رسند که به‌طور مثال با مصرف یا پخش مواد مخدر به‌صورت داوطلبانه و خودجوش مبارزه کنند. البته یک ان‌جی‌او مجاز است فعالیت‌های خودش را سامان دهد و اگر کارش به نتیجه برسد درآمد هم کسب کند و این فقط در راه توسعه و اهداف تشکیلات خودش است و سود در آن جی‌او معنا ندارد. ان‌جی‌او، سازمان‌های غیردولتی، گروه‌های شهروندی داوطلب، گروه‌های نفع‌عامه یا خیریه هیچ کاری به مسئولیت دولت ندارند و در بعضی جاها از مطالبات مردم در مقابل دولت دفاع می‌کنند یعنی مجاز به انتقاد از دولت هستند. یک برآورد کلی شاید در ذهن تمام ما ثابت شده که کثرت ان‌جی‌اوها، جدا از تمام برنامه‌ها، تغییرات، گونه‌گونی ایده‌ها و حتی اشباع موجود که در جای خود قابل بحث است در نهایت در هر جا و به هر تعداد و نام که تشکیل شود، یک چالش مثبت است. البته رواج نام ان‌جی‌او، فعالیت مدنی و گروه‌های غیردولتی گویا بسادآوری مجددی بود بر خستگی تمام این سال‌ها که ایده جامعه و گروه‌های مدنی، هر چند دیر اما در نهایت به ثمر می‌رسد. چنین برآوردی سرانجام ما را بر آن داشت که دیگر به سقوط نیندیشیم. از بازوی دولت تاجاسوس دشمن، هر کس و هر وقت اتگی و نامی بر پیشانی گروهی یا سازمانی یا ساختاری زده است که در بیرون از ایران سازمان غیردولتی و درون، سازمان مردم‌نهاد یا سمن نامیده می‌شود.

گروه‌سازی برای فعالیت اجتماعی در قالب خیریه یا تحقق هر هدف اجتماعی دیگری از حفظ نظارت زیست‌تاریخ سلامت و از حقوق کودکان و میزبان آسیب‌دیدگان اجتماعی، همیشه به ذات همه مردمان در سراسر جهان بوده و هست. سازمان‌های مردم‌نهاد، از سال‌هایی که هیچ‌کس به یاد ندارد در ایران ریشه و خانه داشته‌اند. فقرزدایی در اشکال مختلف از تیم‌سازی تا اهدای مستمری و تجهیزیه و حمایت تحصیلی و... مهم‌ترین و اساسی‌ترین فعالیت‌هاست که به شکل وسیعی ادامه دارد. امروز آمده است.

مشکل اصلی می‌کنیم که نیکوکاران در مردم و واقعیت آن است که بخش مهمی از فقرستیزی در جامعه ایران بر عهده مردم است که عمدتاً از طریق خیریه‌ها به‌سر انجام می‌رسد. به‌جز هزینه امداد که به تنهایی سالانه هزاران میلیارد تومان از دست مردم در قالب اعانه جمع‌آوری می‌کند، خیریه‌هایی که به شکل واقعی حاصل مشارکت داوطلبانه مردم است نیز بسیار زیادند. فقرستیزی شمایل اصلی سازمان‌های مردم‌نهاد در ایران را تشکیل می‌دهند. آسیب‌های اجتماعی، حقوق زنان و کودکان، محیط‌زیست، انواع معلولیت‌ها و بیماری‌های سخت، از جمله دیگر حوزه‌هایی است که در ایران طرفداران زیادی داشته و البته با مقاومت‌های پیدا و پنهان زیادی هم روبرو بوده است. مقاومت‌هایی که اجازه ندادند است داوطلبانه، در واقع عمل «ان‌جی‌او» ایی دامنه‌های نوینی را در حوزه‌های گوناگون اجتماعی و فرهنگی گسترش داده، خود از آن نوشیده و سپس عمل برداشت و خوانش تازه از مفاهیم قدیمی‌اند.

درواقع عمل «ان‌جی‌او» ایی دامنه‌های نوینی را در حوزه‌های گوناگون اجتماعی و فرهنگی گسترش داده، خود از آن نوشیده و سپس عمل برداشت و خوانش تازه از مفاهیم قدیمی‌اند. عرصه درخشانی از دیالکتیک تئوری و پراتیک. به بیانی دیگر پدیداری است در حوزه خرد علمی. حال چگونه تشکیلی که درون خود این همه اهداف بزرگ را به کار گرفته، پروانده و آن را به عرصه‌های نوینی برکشاند تنها ابزار خام و خاص برای هدفی دیگر است؟ درک و دریافتی که ان‌جی‌او را فقط در حد یک «راه‌مایان» بیندارد، به روح خلاق آن بیگانه بوده و به‌طور طبیعی فاقد پتانسیل درونی لازم برای جذب ویژگی‌های ذاتی آن است و این نیز سراغ‌از و منشأ بسیاری از معضلات درونی ان‌جی‌اوها در حال حاضر است.

در واقع بزرگترین هدف ان‌جی‌او آن است که به‌گونه‌ای واقعی و عمیق براساس شاخصه‌های ماهوی خود، شکل بگیرد که اگر چنین شود در راستای اهداف خود حرکت کرده است.

بازاریابی اقتصادی در خیریه

بسیاری از شرکت‌ها در دنیا برای فروش بیشتر محصولات خود از ان‌جی‌اوها و خیریه‌ها استفاده می‌کنند و در واقع این مراکز را با تخصیص بخشی از سود حاصل از فروش با خود همراه می‌سازند. این همراهی فضای مناسبی را برای شرکت‌ها ایجاد می‌کند که می‌توانند از امکانات اجتماعی آن موسسه استفاده کنند و اصطلاحاً با بازاریابی اجتماعی تکمیل شناسن خود را برای فروش بیشتر افزایش دهند. مسلمانان سود مورد نظر برای موسسه تکمیل‌ان نیز بر حسب میزان فروش بیشتر خود محاسبه و پرداخت می‌کنند. باین کار نه تنها موقعیت خود را در رقابت بازار بهتر کرده‌اند بلکه همراه با سود بیشتر مالی می‌توانند داعیه مشارکت در یک حرکت اجتماعی و کمک به حل

نقد ناپذیری در واقع ریشه در تفکر و خصلتی دارد که می‌توان آن را به‌طور خلاصه «توهم مضاعف» نامید، خود را فراتر از نقد دانستن در نهایت، نتیجه‌ای جز «تقلیل مضاعف» ندارد. اندیشه‌ای که اعتقادی به: داد و دهش «و» آمیزش اف‌قا نه نداشته باشد، سرنوشتی جز تصلب، تکبر و تکرار ندارد.

فردیون فرخ فرشته نبود به مشک و به عنبر سرشته نبود به داد و دهش یافت چنان نیکویی توداد و دهش کن، فردیون تودا! ان‌جی‌اوها به‌عنوان ابزار؟! در می‌ان کنشگران «ان‌جی‌او» ایی، درک و دریافتی وجود دارد که آن را ابزار و وسیله‌ای برای اهدافی نوینی می‌پندارند. به‌جز هزینه امداد که به تنها کاتالیزور و محملی است برای دستیابی به مقاصد دیگر.

چنین برداشتی به مفهوم واقعی و کارکرد اصلی ان‌جی‌او، راه‌برده است، تشکیل ان‌جی‌او نه ابزار که خود هدفی است والا که می‌تواند در دل خود دستاوردهای فرهنگی عظیمی خلق کند. در واقع ان‌جی‌اوها خود «اهدافی در ذات خود دارند» که در روند شکل‌گیری و کارکرد درونی خود که شامل مشارکت در پیگیری منافع عمومی، تعامل و همکاری گسترده اجتماعی و... است، به گونه‌ای ذاتی و طبیعی یکی از مولفه‌های پراداننده و تحکیم‌کننده دموکراسی و همبستگی اجتماعی هستند. ان‌جی‌اوها خود خالق مفاهیم نو و علاوه بر آن برداشت و خوانش تازه از مفاهیم قدیمی‌اند.

درواقع عمل «ان‌جی‌او» ایی دامنه‌های نوینی را در حوزه‌های گوناگون اجتماعی و فرهنگی گسترش داده، خود از آن نوشیده و سپس عمل برداشت و خوانش تازه از مفاهیم قدیمی‌اند. عرصه درخشانی از دیالکتیک تئوری و پراتیک. به بیانی دیگر پدیداری است در حوزه خرد علمی. حال چگونه تشکیلی که درون خود این همه اهداف بزرگ را به کار گرفته، پروانده و آن را به عرصه‌های نوینی برکشاند تنها ابزار خام و خاص برای هدفی دیگر است؟ درک و دریافتی که ان‌جی‌او را فقط در حد یک «راه‌مایان» بیندارد، به روح خلاق آن بیگانه بوده و به‌طور طبیعی فاقد پتانسیل درونی لازم برای جذب ویژگی‌های ذاتی آن است و این نیز سراغ‌از و منشأ بسیاری از معضلات درونی ان‌جی‌اوها در حال حاضر است.

در واقع بزرگترین هدف ان‌جی‌او آن است که به‌گونه‌ای واقعی و عمیق براساس شاخصه‌های ماهوی خود، شکل بگیرد که اگر چنین شود در راستای اهداف خود حرکت کرده است.

کنش «ان‌جی‌او» ایی برآمده از فقهی انسان‌گرایانه و عاشقانه در برخورد با معضلات اجتماعی است، فقهی که می‌پندارد تنها آگاهی و دانستن کافی نیست، بدون کنشی داوطلبانه، صادقانه و عاشقانه در عمل اجتماعی، انتظار حل معضلات اجتماعی، بیشتر به رویا شبیه است! هر عشق نبود و غم عشق نبودی چندین سخن نغز که گفتی که شنودی؟ گر باد نبودی که سر زلف ربودی رخساره معشوق به عاشق که نمودی

واکاوی قرار می‌دهم: ۱- خرد جمعی: یکی از بارزترین و برجسته‌ترین ویژگی ان‌جی‌اوها، داشتن ساختاری دموکراتیک براساس خرد جمعی در تمامی سطوح آن است. خرد جمعی نه فقط به عنوان یک «روش» مدیریتی و حق را هر نفر، بلکه بسیار فراتر از آن به مثابه «منشئی» انسان‌گرایانه که حق حضور و وجود تمام و کمال «دیگری» را تضمین می‌کند، خرد جمعی به مفهوم فیم و درک «حضور دیگری»، دیگری که قطعاً حق ما نیست و حتماً بخشی از حقیقت نزد او است و پذیرش این امر که امکان توافق با دیگری نه تنها شدنی و امکان‌پذیر است، بلکه فراتر از آن برای ادامه زندگی دموکراتیک، مبتنی بر احترام و همکاری متقابل در جهت خیر عمومی.

اگر «امر نامدین» ان‌جی‌اوها مواردی است که ذکر آن در بالا آمد اما «امر واقعی» آن در واقع، اراده معطوف به همزیستی مسالمت‌آمیز افراد با دیدگاه‌های مختلف و متضاد، درک حضور و وجود دیگری و تربیت انسان اجتماعی چندوجهی با حفظ هویت فردی و حرکت به سوی اهداف مشترک است.

۲- شاخص‌ها و ویژگی‌های ان‌جی‌اوها الف: مستقل و غیردولتی‌اند، «هم‌بسته» با همه کس، وابسته به هیچ کس. ب: خودجوش، داوطلبانه، آگاهانه و براساس یک نیاز واقعی شکل می‌گیرند. ج: دارای ساختاری آزادمنشانه، دموکراتیک و استوار بر اصل مدیریت مشارکتی.

چ: استفاده از روش‌های مسالمت‌آمیز و غیرخون‌ریز در تمامی مراحل فعالیت. ح: تعامل و همکاری با ان‌جی‌اوهایی مرتبط و همسو، به‌ویژه در قالب ساختارهای شبکه‌ای. خ: مراد و ارتباط با نهادهای دولتی و درعین حال نقد سیاست‌ها و عملکرد آنان و آرایه راه‌حل مناسب و واقعی. ان‌جی‌اوها حلقه ارتباط بین مردم و دولت‌ها هستند، ارتباط آری؛ اتکا هرگز! تدوین برنامه برای تغییر با پشتوانه استدلال منطقی و اعتبار اجتماعی

۳- آسیب‌شناسی ان‌جی‌اوها: فعالیت جمعی در قالب نهادهای مدنی در کشور ما، با توجه به عمر کوتاه آن و کمبود تجربه و دانش لازم، با مشکلات متعددی روبرو است که هم ناشی از فیم سایه روشن ما نسبت به شاخصه‌های اصلی چنین نهادی است و مهم‌تر از آن نتیجه درونی نشدن مفاهیمی است که می‌پنداریم خوب آن را فهمیده‌ایم! به‌عنوان نمونه می‌توان به مواردی چون کمبود تجربه در کار دسته‌جمعی، کمبود کادر و نیروی داوطلب برای انجام فعالیت، روحیه فردگرایی و عدم پذیرش نقد سازنده، روحیه بت‌سازی و قهرمان‌پروری، روحیه قوم‌گرایی و تعصبات منطقه‌ای، استفاده از ان‌جی‌اوها به عنوان ابزار و وسیله‌ای برای اهدافی مغایر اهداف مکتوب در اساسنامه اشاره کرد. از میان موارد بالا سه عنوان را بیشتر مورد

مستقیم مردم قادر نیستند راه به جایی ببرند. پس راه‌چاره در کجاست؟

بدون تردید حضور سازماندهی‌شده و مشارکت دموکراتیک احاد افراد جامعه در صحنه‌های مختلف اجتماعی، یکی از راه‌های اساسی در بازگشایی این گره کور است. به مشارکت طلبیدن شهروندان، در واقع تضمین‌کننده تداوم جامعه مدنی و روابط اجتماعی سالم و آزاد است. اساس فعالیت ان‌جی‌اوها سازماندهی منابع انسانی در تمامی حوزه‌های مرتبط با انسان، جامعه و طبیعت، در فرآیندی داوطلبانه، دموکراتیک و غیرانتفاعی است. فعالیت دست‌جمعی و انسان‌مدارانه مبتنی بر احترام و همکاری متقابل در جهت خیر عمومی.

اگر «امر نامدین» ان‌جی‌اوها مواردی است که ذکر آن در بالا آمد اما «امر واقعی» آن در واقع، اراده معطوف به همزیستی مسالمت‌آمیز افراد با دیدگاه‌های مختلف و متضاد، درک حضور و وجود دیگری و تربیت انسان اجتماعی چندوجهی با حفظ هویت فردی و حرکت به سوی اهداف مشترک است.

۲- شاخص‌ها و ویژگی‌های ان‌جی‌اوها الف: مستقل و غیردولتی‌اند، «هم‌بسته» با همه کس، وابسته به هیچ کس. ب: خودجوش، داوطلبانه، آگاهانه و براساس یک نیاز واقعی شکل می‌گیرند. ج: دارای ساختاری آزادمنشانه، دموکراتیک و استوار بر اصل مدیریت مشارکتی.

چ: استفاده از روش‌های مسالمت‌آمیز و غیرخون‌ریز در تمامی مراحل فعالیت. ح: تعامل و همکاری با ان‌جی‌اوهایی مرتبط و همسو، به‌ویژه در قالب ساختارهای شبکه‌ای. خ: مراد و ارتباط با نهادهای دولتی و درعین حال نقد سیاست‌ها و عملکرد آنان و آرایه راه‌حل مناسب و واقعی. ان‌جی‌اوها حلقه ارتباط بین مردم و دولت‌ها هستند، ارتباط آری؛ اتکا هرگز! تدوین برنامه برای تغییر با پشتوانه استدلال منطقی و اعتبار اجتماعی

۳- آسیب‌شناسی ان‌جی‌اوها: فعالیت جمعی در قالب نهادهای مدنی در کشور ما، با توجه به عمر کوتاه آن و کمبود تجربه و دانش لازم، با مشکلات متعددی روبرو است که هم ناشی از فیم سایه روشن ما نسبت به شاخصه‌های اصلی چنین نهادی است و مهم‌تر از آن نتیجه درونی نشدن مفاهیمی است که می‌پنداریم خوب آن را فهمیده‌ایم! به‌عنوان نمونه می‌توان به مواردی چون کمبود تجربه در کار دسته‌جمعی، کمبود کادر و نیروی داوطلب برای انجام فعالیت، روحیه فردگرایی و عدم پذیرش نقد سازنده، روحیه بت‌سازی و قهرمان‌پروری، روحیه قوم‌گرایی و تعصبات منطقه‌ای، استفاده از ان‌جی‌اوها به عنوان ابزار و وسیله‌ای برای اهدافی مغایر اهداف مکتوب در اساسنامه اشاره کرد. از میان موارد بالا سه عنوان را بیشتر مورد

دیر شبکه سمن‌های محیط‌زیستی و منابع طبیعی مازندران

فعالیت جمعی در قالب نهادهای مدنی به مثابه یکی از دستاوردهای مدرنیته، تقریباً ۱۵۰ ساله در جهان دارد. در کشور ما این اتفاق عمدتاً بعد از انقلاب مشروطه شکل قبیل از انقلاب مشروطه، ما با دوگانگی «انسان رعیت» و «پادشاه قدرقدرت» مواجه بودیم و چیزی تحت عنوان «تکشر» و «توزیع قدرت» معنا نداشت. این معادله اما در گذر زمان دچار تغییر و تحولات فراوان شده است. مقولاتی چون فردیت، شهروند و حقوق شهروندی، حقوق عمومی و ملی، عقل جمعی و... جزء جدایی‌ناپذیر از فرهنگ عمومی ما شده است. در پی پیگیری و تحقق چنین خواسته‌هایی، نهادهای مدنی گوناگون با ماهیت سیاسی، صنفی، فرهنگی، هنری، اجتماعی و ورزشی، جنسیتی-زیست‌محیطی و... شکل گرفته و در اندازه‌های محلی، ملی و بین‌المللی مشغول فعالیت شده‌اند.

میزان عمق‌یابی نهادهای مدنی در یکصد سال اخیر، متناسب با فضای سیاسی، اجتماعی دچار افت و خیزهای فراوان بوده، اما هیچ‌گاه به‌طور کامل از نفس نیفتاده، امروز نیز کماکان، اگرچه ضعیف به حیات خود ادامه می‌دهد. در سال‌های اخیر (حدوداً ۳۰ سال گذشته) ما با پدیده جدیدی در کشورمان مواجه بوده‌ایم که تا حدودی با نهادهای مدنی پیشین متفاوت است که ما آن را به اختصار ان‌جی‌او می‌شناسیم. ان‌جی‌اوها اگر در وجه عام آن چند تنه نهادهای مدنی محسوب می‌شوند اما چند نکته عمده و اساسی آن را مجزا و متفاوت می‌کند: الف: نهادهای مدنی سیاسی (احزاب) در پی کسب قدرت سیاسی و تشکیل دولتند در صورتی که هیچ یک از ان‌جی‌اوها چنین هدفی را دنبال نمی‌کنند و درصدد دستیابی به قدرت دولتی نیستند.

ب: نهادهای مدنی با ماهیت صنفی (کانون مهندسين، کانون معلمان، اتحادیه‌های کارگری و...) عمدتاً خواسته‌های صنفی فشر خاصی را پیگیری می‌کنند، حال آن که فعالیت «ان‌جی‌او» ایی، فعالیت است انسان‌مدارانه، مبتنی بر احترام و همکاری متقابل در جهت خیر عمومی و منافع جامعه، در واقع برجسته‌ترین ویژگی ان‌جی‌اوها تلاش داوطلبانه و خیرخواهانه در حوزه‌های گوناگون (فرهنگی، اجتماعی، زیست‌محیطی و...) جهت منافع عمومی، بدون هیچ‌گونه چشمداشت شخصی، گروهی و صنفی است. البته نهادهای مدنی ترکیبی نیز وجود دارند که علاوه بر منافع صنفی معین، در امور عمومی عام‌المنفعه بسیار فعال بوده و این امر بخشی از اساسنامه و ماهیت آنهاست.

چرا ان‌جی‌اوها

جوامع انسانی تقریباً در همه کشورها، کم یا زیاد با بحران‌های عمیق اجتماعی مواجه‌اند. گسست اجتماعی، چندپارگی و از خودبیگانگی از مشخصه‌های اصلی دوران ما است. دولت‌ها با ویژگی‌های متفاوت به تنهایی و بدون مشارکت